

Актуальність дослідження.

Сучасний етап розвитку фармації характеризується активною цифровізацією професійної діяльності, що зумовлює формування нових моделей надання фармацевтичної допомоги (ФД), зокрема телефармації. Дистанційна взаємодія з пацієнтом, використання електронних рецептів, мобільних застосунків та елементів штучного інтелекту (ШІ) відкривають нові можливості для підвищення доступності фармацевтичних послуг. Водночас такі трансформації супроводжуються низкою етичних, правових та професійних викликів, пов'язаних із забезпеченням якості ФД, збереженням конфіденційності даних та розподілом відповідальності.

Мета дослідження:

вивчити ставлення фармацевтів до впровадження телефармації в Україні та оцінити етичні, професійні й правові аспекти дистанційної ФД

Матеріали та методи дослідження.

Дослідження проведено з використанням соціологічного методу анкетування фармацевтичних працівників (n=202). Інструментом збору даних слугувала структурована анкета, що містила закриті та напіввідкриті запитання, спрямовані на оцінку ставлення до впровадження телефармації.

Результати дослідження та обговорення.

Встановлено, що більшість респондентів мають значний професійний досвід та працюють у аптечних закладах різних форм власності. Аналіз відповідей засвідчив загалом помірно позитивне, але обережне ставлення до впровадження телефармації: половина опитаних розглядає її як закономірний етап розвитку галузі, тоді як третина - як допоміжний інструмент у професійній діяльності. Водночас близько п'ятої частини респондентів висловлює скептицизм або занепокоєння щодо її практичної реалізації.

Найвищий рівень підтримки отримали такі елементи цифровізації, як електронний рецепт і дистанційні консультації з чітко визначеними межами відповідальності. Натомість найбільш дискусійними виявилися питання доставки рецептурних ЛЗ, автоматизованої видачі препаратів та використання систем ШІ без участі фармацевта. Суттєва частка опитаних вказує на наявність етичних ризиків телефармації, зокрема можливу дегуманізацію взаємодії «фармацевт-пацієнт», зниження якості фармацевтичної опіки та порушення принципів конфіденційності. Більшість респондентів не готова нести повну юридичну відповідальність за дистанційні консультації без належного нормативного врегулювання та механізмів професійного страхування. Також відзначено ризики цифрової нерівності пацієнтів і потенційне зниження соціального статусу професії.

Висновки.

отримані результати свідчать, що впровадження телефармації в Україні сприймається фармацевтами як об'єктивний і перспективний процес, однак потребує виваженого підходу з урахуванням етичних, правових і професійних аспектів. Ключовими умовами її ефективної інтеграції є розробка чіткої нормативно-правової бази, визначення меж відповідальності фармацевта, впровадження стандартів якості дистанційної фармацевтичної допомоги та забезпечення захисту персональних даних пацієнтів. Важливим є також збереження пацієнтоорієнтованого підходу та недопущення повної заміни професійного судження фармацевта цифровими технологіями.

Який вплив, на Вашу думку, матиме телефармація на престиж професії фармацевта в Україні?

